

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЛАНДШАФТНА АРХІТЕКТУРА

**Методичні вказівки щодо підготовки та
написання курсового проекту**

Суми – 2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГАРНІЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра садово-паркового та лісового господарства**

ЛАНДШАФТНА АРХІТЕКТУРА

**Методичні вказівки щодо підготовки та
написання курсового проекту**

для студентів 4 курсу денної форми навчання спеціальності
206 «Садово-паркове господарство»

Суми – 2020

УДК 630,582

Укладач: Мельник Т.І., к.б.н., доцент кафедри садово-паркового та лісового господарства; Пеньковська Л.В., асистент кафедри садово-паркового та лісового господарства.

Ландшафтна архітектура. Методичні вказівки щодо підготовки та написання курсового проекту для студентів денної та заочної форми навчання спеціальності 206 «Садово-паркове господарство». Суми, 2020. 30 с

Методичні вказівки призначені для студентів спеціальності 206 «Садово-паркове господарство» по дисципліні «Ландшафтна архітектура». Викладені методичні вказівки до підготовки та написання курсового проекту, допоміжні матеріали та рекомендована література для самопідготовки.

Рецензенти: Бондарєва Л.М., к.б.н., доцент кафедри ботаніки та фізіології рослин Сумського національного аграрного університету;

Відповідальний за випуск: Коваленко І.М., декан факультету агротехнологій та природокористування

Рекомендовано до видання вченою радою ННІТІ Сумського національного аграрного університету, 2020 року

© Мельник Т.І., 2020

ВСТУП

Подані методичні вказівки є частиною комплексного методичного забезпечення базової дисципліни «Ландшафтна архітектура». Курсовий проект є завершальним етапом вивчення дисципліни «Ландшафтна архітектура», яка вивчається студентами протягом двох семестрів.

Проект парку має ключове значення у підготовці студентів, оскільки саме в цій темі знаходить конкретний вираз єдність соціальної, естетичної й екологічної сутності ландшафтної архітектури. Міський парк є активним елементом у системі масової й особистої рекреації, місце й територія повсякденного й епізодичного відпочинку городян, невід'ємний елемент ландшафтної організації населеного місця.

Протягом виконання проекту відпрацьовуються навички й уміння індивідуальної й колективної практичної й самостійної роботи:

- комплексне оцінювання ландшафтної й містобудівної ситуації території паркового освоєння, - на основі отримуваних студентом вихідних даних;
- прийняття обґрунтованого вирішення архітектурно-ландшафтної організації важливої складової міської рекреаційної території;
- послідовне створення великомасштабного ландшафтного ансамблю та його графічного виразу засобами професійної ландшафтно-архітектурної графіки.

Виконання проекту спирається на підсумки певних обсягів практичних занять й самостійної роботи з дисципліни «Ландшафтна архітектура».

Виконаний проект підлягає рецензуванню й захисту. На рецензію курсовий проект має бути поданий не пізніше, ніж за тиждень до призначеної дати захисту. Зброшуровану роботу слід зареєструвати на кафедрі у лаборанта та отримати реєстраційний номер. Після рецензії робота не повертається на доопрацювання. Помилки та неточності враховуються рецензентом у зауваженнях та рекомендованій оцінці. Після успішного захисту роботи оцінка може

бути покращена не більше, ніж на один бал від рекомендованої рецензентом.

I. МЕТА Й ОРГАНІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Основною метою проектної роботи є наступне:

- закріплення в студентів отриманих теоретичних знань з курсу «Ландшафтна архітектура»;
- створення навичок змістовної проектної й дослідницької роботи з масштабними ландшафтними об'єктами;
- вдосконалення графічної майстерності студента в галузі ландшафтного проектування.

Робота з виконання курсового проекту здійснюється в двох варіантах:

- на основі отриманого від керівника індивідуального завдання, що може послугувати програмою для виконання реального курсового проекту;
- на основі самостійно обраного студентом об'єкту, який за площею та функційним призначенням відповідає вимогам курсового проекту.

ВИХІДНІ ДАНІ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПРОЕКТУ

Для початку роботи з виконання курсового студент повинен скласти індивідуальне завдання на проектування й повний комплект вихідних даних, що включає наступне:

- вкопіювку з генерального плану міста або інші вихідні матеріали, що видаються студентові у складі індивідуальної роботи за особистим завданням керівника проекту;
- матеріали з комплексного оцінювання й графічної фіксації території урбаністичного освоєння (схеми, замальовки, фото);
- розрахункові дані з кількості відвідувачів й навантаження на паркову територію;
- розрахунковий баланс території парку;
- перелік і характеристика паркових об'єктів і споруд.

Безпосередніми вихідними даними до виконання курсового проекту стають також обговорені, допрацьовані й затверджені клаузури й ескізи з розділу практичної роботи, з відповідними уточненнями, зробленими за підсумками колективних обговорень змісту пропонуванних ландшафтних моделей.

Крім того, вихідні дані для курсового проекту повинні бути накопичені у реферативній самостійній роботі, мірою виконання розрахунків з навантаження на паркову територію, складання розрахункового балансу території, опису природно-кліматичних особливостей ділянки ландшафтного освоєння тощо.

До розробки пропонуються наступні типи загальноміських багатофункціональних парків:

- центральний парк культури й відпочинку, що створюється у містах, де водночас діє кілька парків; у такому парку здійснюється весь комплекс культурно-просвітницької й рекреаційно-оздоровчої діяльності;

- парк культури й відпочинку курортного міста, де комплекс культурно-просвітницької роботи проводиться у розширених масштабах, з розрахунком відвідування, - на додаток до кількості постійного населення міста, - ще й кількості відпочиваючих; особливістю такого парку є збільшена питома вага функцій і споруд видовишно-розважального характеру;

- окремим студентам може надаватися індивідуальне завдання, - на основі завдання на розробку реального ландшафтного проекту паркової тематики; в цьому випадку склад вихідних даних уточнюється й визначається керівником або замовником реального проекту.

ПОСЛІДОВНІСТЬ ВИКОНАННЯ РОБОТИ

1. Знайомство з завданням й копіювання топографічної схеми;
2. Визначення розміру території ландшафтного проектування і його основних елементів;
3. Аналіз території згідно з умовами її придатності для розміщення тих чи інших функціональних зон;
4. Розробка ескізів майданчиків різного призначення;
5. Розробка ескізів головного входу в парк;

6. Оформлення графічної частини,
7. Захист виконаної роботи.

ОБ'ЄМ ТА ЗМІСТ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Курсовий проект складається з графічного матеріалу та текстової частини – пояснювальної записки.

Обсяг графічної частини розрахунково-графічного завдання - 7-8 аркушів ватману або кальки формату А-3– А2, які оформлюють у вигляді альбому. Альбом додається окремим томом до текстової частини роботи. Всі креслення виконують тушшю, якщо є необхідність ілюмінують аквареллю.

Всі розрахунки і пояснення вносять до пояснювальної записки. Оформлення титульного аркуша курсового проекту й пояснювальної записки наводяться в додатках.

II. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ПОЯСНЮВАЛЬНОЇ ЗАПИСКИ ТА РОЗРАХУНКОВО- ГРАФІЧНОЇ ЧАСТИНИ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

1. Визначення площі й кількості відвідувачів СПО

Визначення площі парку. В результаті вимірювання площ різних об'єктів по топографічним планам і картам можна визначити площі відповідних контурів на місцевості (точніше, на рівневій поверхні). Масштаб площі дорівнює чисельному масштабу плану або карти, зведеному в другий ступінь.

Наприклад: для карти масштабу 1:10000 масштаб площі буде $(1:10000)^2$, або 1:100000000.

Для практичних цілей зручніше користуватися іменованим масштабом, тобто визначити, якій площі місцевості відповідає 1см^2 , або 1 м^2 на карті даного масштабу.

Наприклад: на карті масштабу 1:25000

у 1 см^2 250 м, в 1 см^2 $(250\text{ м})^2$ - в 1 см^2 62 500 м²;

у 1 мм^2 25 м, в 1 мм^2 $(25\text{ м})^2$ - в 1 мм^2 625 м²

Слід запам'ятати: $1\text{ км}^2 = 1000\ 000\ \text{м}^2$

$$1\text{ см}^2 = 100\ \text{мм}^2$$

$$1\text{ га} = 100\ 00\ \text{м}^2$$

$$1\text{ м}^2 = 100\ 00\ \text{см}^2$$

$$1\text{ км}^2 = 100\ \text{га}$$

На картах площі зазвичай вимірюються графічним способом або за допомогою палетки.

1) Графічний спосіб. Суть його полягає в тому, що площа ділянки на карті розбивається на прості геометричні фігури - прямокутники, трапеції, трикутники і ін. Потім геометричним шляхом визначається їх площа (по формулах). Необхідні побудови робляться при допомозі косинця і лінійки тонко заточеним олівцем. Площі окремих фігур підсумовуються, переводять в масштаб площі даної карти і отримують площу об'єкту, виражену в м², км² га.

Пригадуємо, що S трикутника = $1/2 A \times h$

S прямокутника = $A \times B$

S трапеції = $(A+B)/2 \times h$

S квадрата = A^2

Наприклад: ділянка саду на карті масштабу 1:300 000 має форму квадрата (із стороною 2,4 см) і трикутника (підстава 2,1 см, висота 1,5 см). Визначимо площу об'єкту. Площа квадрата $(2,4 \text{ см})^2 = 5,76 \text{ см}^2$, площа трикутника $0,5 \times 2,1 \times 1,5 = 1,575 \text{ см}^2$. Загальна площа $5,76 \text{ см}^2 + 1,575 \text{ см}^2 = 7,335 \text{ см}^2$.

У 1 см на карті 3 км. на місцевості, в 1 см² – 9 км². Площа об'єкту: $7,335 \text{ см}^2 \times 9 \text{ км}^2 = 66,015 \text{ км}^2$.

Графічним способом можна визначити площу об'єкту з криволінійними контурами. При цьому об'єкт розбивають на геометричні фігури, заздалегідь випрямивши межі з таким розрахунком, щоб сума відсічених ділянок і сума надлишків компенсували один одного.

2) Для визначення площ криволінійних контурів користуються **палеткою**. Палетка є прозорою пластинку (з мелінекса, скла, пластмаси) або лист кальки з сіткою квадратів (із стороною 1-5 мм). Її накладають на відповідний контур і підраховують цілі квадрати що помістилися усередині нього. Неповні квадрати, що розтинаються межами контура, комбінують на око так, щоб в сумі бувальщина цілі квадрати. Число квадратів, отримане при підрахунку множують на площу одного квадрата, знаходять площу об'єкту по палетке. Потім множують на масштаб площі карти.

Наприклад: Карта масштабу 1:100000. На досліджуваній об'єкт (сквер) накладається палетка (із стороною квадратиків 2 мм).

Порядок виконання:

- к-ть повний кліток = 12
- к-ть неповний кліток переводиться в повні клітки = 6
- сума всіх кліток = 18
- площа одного квадрата = $2 \text{ мм} \times 2 \text{ мм} = 4 \text{ мм}^2$
- площа об'єкту по палетке = $18 \text{ кліток} \times 4 \text{ мм}^2 = 72 \text{ мм}^2$
- масштаб площі карти: у 1 см 1000 м, в 1 мм 100 м
у 1 м² 10000 м².
- площа об'єкту = $72 \text{ мм}^2 \times 100 \text{ 00 м}^2 = 720000 \text{ м}^2 = 72 \text{ га}$.

Визначення кількості відвідувачів. Згідно з ДБН 360-92* для визначення кількості відвідувачів користуються допустимою кількістю одночасних відвідувачів території парку, лісопарку, лісів, зелених зон слід приймати відповідно укрупнених показників, чол./га, не більше:

для міських парків	100;
для парків зон тривалого відпочинку	70;
для парків-курортів	50;
для парків зон короткочасного відпочинку	- 20;
для лісопарків (лугопарків, гідропарків)	- 10;
для лісів	1-3.

Загальна одночасна відвідуваність ($\Pi_{\text{заг}}$) розраховується згідно формули $\Pi_{\text{заг}} = K \times \Pi$, де K – коефіцієнт одночасного відвідування, що дорівнює 0,1 - 0,15; Π – перспективна чисельність населення міста (для курортних міст – з урахуванням чисельності контингенту відпочиваючих).

Відвідуваність парку перевіряється на допустиме одночасне рекреаційне навантаження на 1 га території згідно формули: $H = \Pi_{\text{заг}} / S \leq 100$ відвід./га, де S – площа території парку.

2. РОЗРАХУНОК БАЛАНСУ ТЕРИТОРІЇ

Орієнтовний баланс території парків культури та відпочинку становить, при нормі паркової площі, люд./га:

	до 60	більше 60
Зелені насадження і водойми	75–80	65–75
Алеї та доріжки	8–12	10–15
Майданчики	4–8	8–12
Будівлі та споруди	2–4	5–7

При проектуванні сучасних парків культури та відпочинку слід враховувати соціальні умови проживання населення, наявність розвиненої соціально-побутової сфери, бюджет вільного часу та вибірковість різних груп населення до видів занять в парках.

Згідно ДБН 360–92* розміри території різного функційного призначення приймають:

ЗОНИ	Загальноміські парки культури та відпочинку			Парк культури та відпочинку, % загальної площі парку
	площа, % від загальної площі парку	Кількість відвідувачів, % від загальної кількості	Норма площі на 1 відвідувача, м ²	
Культурно–масових заходів	5–17	15	30–40	15–50
Тихого відпочинку та прогулянок	50–75		30	15–45
Культурно–просвітницьких закладів	3–8	25	10–20	4–35
Відпочинок дітей	5–10	9–10	80–170	0*–1
Фізкультурно–оздоровча	10–20	20	75–100	0*–25
Господарська	1,5	–	–	0*–5

* при виносі зон у спеціалізовані парки, показник, відмічений зірочкою, дорівнює 0.

Рекомендований добір функціональних зон парку становить:

Найменування зон	Домінуючі функції	% зони у балансі території парку	Примітки
		щільність відвідувачів на 1 га	
Вхідні	Розподільча, інформаційна, торговельна	3-5	Організуються в місцях найбільшої концентрації пішохідних і транспортних потоків
		до 250	
Буферні	Захисна екологічна; короткочасної рекреації	10-15	Рекомендовано напівпідземне розміщення автостоянок і туалетів
		до 150	

продовження таблиці

Тихого відпочинку (прогулянкова)	Довгочасної рекреації	50-60 / 10	Влаштовується з організацією маршрутів
Дитячі	Ігрова, пізнавальна	7-12	Рекомендовано 3-4 в парку.
Підліткові	Ігрова, розважальна, фізкультурно-спортивна,	до 150	Відокремлюються від суміжних зон рослинними буферами.
Господарча	Складська	1-2 / 1	Розміщується біля міської магістралі
Адміністративна	Управління й організація рекреації й видовищ	до 1 / 10	Рекомендовано наближати до вхідної зони
Масових видовищ та розваг	Видовищна, Розважальна	6-15	Відокремлюється від суміжних зон буферами
		До 250	
Атракціонів (механічних, водних, ландшафтних)	Розважальна	8-12	
		до 250	
Виставкові	Експозиційна	до 5	Рекомендовано наближення до зони тихого відпочинку
Спортивна	Фізкультура і спорт	—	Рекомендовано винести до спеціалізованого парку
Спеціальні	Пізнавальні, музейно-етнографічні та інші	Склад і площі уточнюються з консультантом - керівником	

Як показує досвід, жорстко регламентувати функційне зонування парку неможливо, оскільки величина парку визначає питому вагу основних паркових зон і баланс їх територій.

Планувальна структура кожної із функційних зон має свої специфічні особливості: *масових заходів* – розміщується поблизу головного входу, благоустрій розраховується на високу щільність відвідувань, рух тільки по алеям та доріжкам; *культурно-*

просвітницьких заходів – споруди та будівлі можуть роташовуватися роздрібно по териорії зони; *фізкультурно-оздоровча* – спортивні майданчики та зали об'єднуються в один комплекс, велосипедні та лижні маршрути трасуються по всій території; при дотриманні певних заходів по захисту рослин дозволяється розміщення малих архітектурних форм та відпочинок на газоні під деревами та на галявинах; *дитячого відпочинку* – організовується обособлено, на незначному віддаленні від входів, вимагає організації захистних насаджень; *господарська зона* – відводиться ділянка на периферії з обов'язковим виїздом на прилеглі вулиці.

Ширина алей та прогулянкових доріг коливається в межах 3–10 м в зоні масових заходів та 1,5–5 м в зоні тихого відпочинку та прогулялкового відпочинку.

Головний вхід роташовується з урахуванням архітектурно-планувальної організації району, додаткові входи ув'язують з вулицями та бульварами, що підводять відвідувачів.

Перед парком передбачається площа для зупинок громадського транспорту та стоянки автомашин. В великих парках (більше 200–300 га) можлива організація внутрішньопаркового транспорту.

Номенклатура основних паркових споруд встановлюється виходячи з переліку, затвердженого Міністерством культури України та завдання на проєтування.

Орієнтовний перелік паркових споруд та їх коротка характеристика становить:

Споруди та майданчики	Норма площі на 1 відвідувача, м ²	Ємність, люд.	Площа забудови, м ²
Відкритий літній театр	1,3	500	650
Симфонічна естрада	1,3 (на одного оркестранта)	50	65
Майданчик при симфонічній естраді	1,1	1000	1100
Танцювальна площадка	2,0	200	400
Павільон настільних ігор	2,5	100	250
Павільон – читальня	2,0	40	80
Веранда–читальня	2,5	60	150

продовження таблиці

Спортивний павільон цілорічного використання	2,0	150	300
Виставковий павільон або галерея	4,0	100	400
Виставкий майданчик	3,0	200	600
Містечко атракціонів	25	200	5000
Спортивні майданчики	–		
волейбольна	–	12	360
баскетбольна	–	10	600
для ігор у городки	–	–10	450
тенісна	–	4	800
настільний теніс	–	20	400
бадмінтонна	–	4	120
ігрове хокейне поле	–	30	1830
Дитяча ігротека	2,0	100	280
Автомістечко	4,0	30	120
Майданчик дрібних атракціонів	3,0	30	90
пісочна	2,0	20	40
масових ігор	5,0	100	500
Майданчик масових заходів	3,0	1000	3000
Кафе, буфети, бари	2,0	50	100
Адміністративні будівлі, господарський двір	–	–	300

Визначення потреби в автостоянках. Згідно з ДБН 360-92* розміри автостоянок, що розташовані в межах споруд масового відвідування, слід визначати за завданням на проектування, а при відсутності даних згідно рекомендованої кількості машиномісць на автостоянках для рекреаційних територій, будинків, споруд, а саме:

Рекреаційні території, будинки, споруди	Розрахункова одиниця	Кількість машино-місць на розрахункову одиницю
Парки культури й відпочинку	100 одночасних відвідувачів	3-4
Спортивні будинки й споруди міського призначення з трибунами місткістю більш 5000 глядачів		3-5
Спортзали й басейни місткістю більш 500 відвідувачів		3-5

Довжина пішохідних підходів від стоянок для тимчасового зберігання автомобілів до об'єктів у зонах короточасного відпочинку не повинна підвищувати 450-1000 м.

Площу автостоянки визначають з розрахунку 25 м² на 1 машино-місце.

3. АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ ЗГІДНО З МІСТОБУДІВНИМИ МОВАМИ

Для місцевості, де буде запроєктовано місце відпочинку визначають її кліматичні характеристики, природно-географічні й інженерно-будівельні умови, транспортне забезпечення (наявність магістральних чи житлових вулиць).

Використовуючи карту фізико-географічного районування території України, необхідно виявити кліматичну зону ділянки для зеленого будівництва. Застосовуючи наведені у СНіП 2.01.01-82 "Строительная климатология и геофизика" дані, одержують відомості про клімат місцевості: середньомісячну температуру, відносну вологість повітря та ін.

За картою містобудівного районування необхідно виявити природно-географічні й інженерно-будівельні умови території.

Кліматичну характеристику, природно-географічні й інженерно-будівельні умови розписують у тектосвій частині пояснювальної записки. Транспортне забезпечення території наносять на схему ландшафтного аналізу.

На основі отриманих даних обстеження розробляють схему ландшафтного аналізу території, схему виконують в М 1:2000 чи 1:5000 (1:10000). На кресленні розташовують умовні позначки. Креслення ілюмінують фарбами.

4. АНАЛІЗ ПЛАНУВАЛЬНО-ПРОСТОРОВОЇ СИТУАЦІЇ ДІЛЯНКИ

На основі отриманих на практичних заняттях даних розробляють:
– схему транспортного обслуговування й пішохідної доступності території в М 1:2000 чи 1:5000 (1:10000). На кресленні розташовують умовні позначення, креслення ілюмінують фарбами.

– схему композиційної (пейзажної) організації пішохідних прогулянкових маршрутів, на якій позначають трасування й осі головних транзитних (магістральних) алей та прогулянкових маршрутів; схематичні

межі головних паркових регулярних вузлів та пейзажів (послідовність сценарію зорового сприйняття паркового ландшафту); головні фронти візуального сприйняття паркової території та характерні фіксовані пункти зорового сприйняття. Схему виконують в тому ж масштабі, з указанням видових точок та композиційних центрів, трасування доріг ілюмінують різними кольорами. На кресленні розташовують умовні позначення. Опис схеми композиційної організації викладають у текстовій частині пояснювальної записки з послідовним ілюструванням фотознімками та панорамними розгортками.

5. ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗОНУВАННЯ ТЕРИТОРІЇ

На основі отриманих на практичних заняттях даних розробляють схему функціонального зонування в М 1:2000 чи 1:5000 (1:10000). На кресленні мають бути умовні позначення і проектний баланс території.

Схему функціонального зонування й комплексного обслуговування території на якій повинно позначити: обсяги й взаємне розташування усіх функціональних зон парку з графічним виділенням головних входів, буферних, зовнішніх і внутрішніх зон; головні транзити (магістральних) паркових зв'язків (планувального каркасу парку); радіуси обслуговування головних паркових будівель і споруд. Окремо виділяють зони стоянки автотранспорту, розраховують їх площу, виходячи з нормативних показників. Креслення виконується в М 1:2000 чи 1:5000 (1:10000). На кресленні розташовують умовні позначення, схему ілюмінують фарбами.

6. ПРОЕКТУВАННЯ ДИТЯЧИХ КОМПЛЕКСНИХ МАЙДАНЧИКІВ

Проектують дитячий комплексний майданчик з урахуванням усіх нормативних вимог. Робоче креслення виконують в масштабах 1:100 - 1:200 на ватмані формату А3–А2 в залежності від розміру майданчика. На кресленні приводять відомість обладнання й малих архітектурних форм з візуалізацією ігрових елементів.

7. ПРОЕКТУВАННЯ МАЙДАНЧИКІВ ВІДПОЧИНКУ ДОРΟΣЛИХ

Проектують майданчик відпочинку з урахуванням усіх нормативних вимог. Робоче креслення виконують в масштабах 1:100 -

1:200. На кресленні приводять відомість обладнання й малих архітектурних форм.

8. ГЕНПЛАН ГОЛОВНОЇ ЧАСТИНИ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ЯДРА ПАРКУ (ДЕТАЛІЗОВАНИЙ ФРАГМЕНТ ПАРКУ)

Генеральний план фрагменту парку повинен містити планувальне рішення заздалегідь обраних функціональних зон, що складають композиційно-планувальне ядро парку (зони масових розваг, видовищ та атракціонів, спеціальні, музейно-експозиційні й пізнавальні зони).

На генплані повинно бути позначено:

- геопластика ділянки;
- озеленення території з виділенням окремих складових: деревні, та чагарникові насадження, квіткове оформлення та газони;
- ландшафтне обладнання головних алей та майданчиків (лави, перголи, бесідки, елементи штучного освітлення та інше);
- експлікація малих форм, споруд і брукувань.

Генеральний план фрагменту території парку виконується в М 1:100 до 1:500 на ватмані формату А3–А2. Наводиться ситуаційний план, який показує прив'язку проектною територією як до території парку, так і до містобудівної ситуації (М 1:2000 – 1:5000). Схема виконується у вигляді плану та повздожнього перерізу.

На креслення зазначають умовні позначення, баланс території та експлікацію. Креслення ілюмінують фарбами.

В пояснювальній записці до схеми генерального плану фрагменту території парку необхідно зазначити місцезорозташування та організації території, архітектурно–стилістичне рішення, указати перелік деревних та чагарникових видів, вибраних для озеленення території у вигляді асортиментної відомості, надати візуалізацію квітників, малих архітектурних форм утилітарного та спеціального призначення.

ІІІ. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КУРСОВОГО ПРОЕКТУ

Пояснювальна записка виконується друкованим або рукописним способом на білому папері формату А3. На листі залишають поля:

зліва – 2,5 см, справа - 1,5 см, знизу і зверху – 2,0 см. При використанні текстового редактора Microsoft Word повинен застосовуватися шрифт Times New Roman 14 розміру з полуторним інтервалом між рядків.

Розділи (розділи) повинні бути пронумеровані арабськими цифрами. Підрозділи слід нумерувати арабськими цифрами в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу (розділи) і номера підрозділу, розділених крапкою.

Пункти нумеруються в межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з номера розділу (розділи), підрозділу і пункту, розділених крапками.

Заголовки розділів (розділів) починаються на окремому рядку великими прописними літерами, наприклад: «ВСТУП», «ОСНОВНА ЧАСТИНА» і так далі. Заголовки підрозділів пишуться рядковими літерами (окрім першої прописної). В кінці заголовка крапку не ставлять. Підкреслення і перенесення в заголовках не допускаються. Кожен розділ слід починати з нового аркушу (сторінки), при ньому остання сторінка розділу повинна бути заповнена не менше, ніж на 1/3, а підрозділи продовжують на тій же сторінці.

Нумерація сторінок повинна бути наскрізною: першою сторінкою є титульний лист, другий, - зміст і так далі. Номер сторінки проставляється арабськими цифрами в правому верхньому кутку. На сторінках 1 (титульний лист), 2 (Зміст) та 3 (Вступ) номер сторінки не ставляють.

Якщо є малюнки і таблиці, які розташовуються на окремих сторінках, їх необхідно включати в загальну нумерацію. Додатки і бібліографічний список також включаються в наскрізну нумерацію.

Кожна таблиця повинна мати порядковий номер і короткий чіткий заголовок (за наявності в роботі лише однієї таблиці, слово «Таблиця» і її номер не ставиться). Нумерація таблиць послідовна і наскрізна. Зправа над таблицею (на рівні «червоного рядка») поміщають напис: «Таблиця» з вказівкою порядкового номера, а на наступній строчці прописують заголовок таблиці.

При необхідності, таблицю з великою кількістю рядків допускається переносити на інший аркуш. При перенесенні частини таблиці справа над іншими частинами пишуть слово «Продовження».

Якщо в роботі декілька таблиць, то після слова «Продовження» указують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1»

Ілюстрації (малюнки, фотографії, графіки, схеми і т. п.) позначають словом «Рис.» і їх слід поміщати у випускній кваліфікаційній роботі тільки в тому випадку, якщо вони доповнюють текстовою матеріал.

Графіки, схеми, діаграми повинні бути чітко виконані на листах білого паперу, представляти графічний матеріал у вигляді фотографій не можна.

Фотографії розміром 9×13 см (не менше) повинні бути достатньо контрастними і не мати ніяких дефектів (зламів, подряпин, чорнильних плям і т. п.).

На всі ілюстрації повинне бути посилання в тексті. У зв'язку з тим, що всі ілюстрації (фотографії, схеми, креслення і ін.) іменуються малюнками, вони послідовно нумеруються арабськими цифрами в межах розділу. Зміст малюнків відображається в подрисуночних підписах, в яких пояснюються всі цифрові і буквені позначення (позиції). Нумерація ілюстрацій повинна бути наскрізною. Далі через крапку із заголовної літери указується назва малюнка, а в дужках посилання на літературне джерело, звідки узятий малюнок. Малюнок, виконаний з натури, наголошується словом «Оригінальний».

Бібліографічний список починається з офіційно-документальних матеріалів. Нумерація джерел суцільна.

Відомості про вітчизняну літературу розташовуються строго в алфавітному порядку авторів книг, статей в журналах і збірках наукових праць, а якщо автор відсутній, то заголовки книг, збірок і так далі.

Перелік іноземної літератури дається в порядку латинського алфавіту, після посилань на вітчизняних авторів і видання.

Перспективні замальовки, візуалізації й панорами повинні виконуватися у такому складі, що максимально характеризує вирішення основних паркових композиційних вузлів і сценаріїв зорового сприйняття рекреаційних маршрутів і зон.

Необхідно точно вибрати найбільш характерні, ефектні й виразні пункти зорового сприйняття паркового середовища з визначенням послідовності їх сприйняття.

Особливу увагу слід приділити виразу тематично-метафоричної (символічної) побудови паркових пейзажів, - з відповідними текстовими поясненнями й визначеннями до перспективних замальовок та візуалізацій.

Оформлення графічної частини проекту

ГОСТ 2.301-68 ЕСКД встановлює формати листів креслень і інших документів, передбачених стандартами на конструкторську документацію.

Формати листів визначаються розмірами зовнішньої рамки (виконаною тонкою лінією) оригіналів, оригіналів, дублікатів, копій.

ГОСТ 21.101-97 (СПДС) встановлює єдині форми, розміри і порядок заповнення основних написів на кресленнях і текстових документах, що входять до складу дипломних проектів.

Основні написи розташовують в правому нижньому кутку графічного або текстового документа. На листах формату А4 по ГОСТ 2.301-68 основний напис розташовується уздовж короткої нижньої сторони листа.

Основні написи і рамки виконують суцільним основними і суцільними тонкими лініями по ГОСТ 2.303-68*.

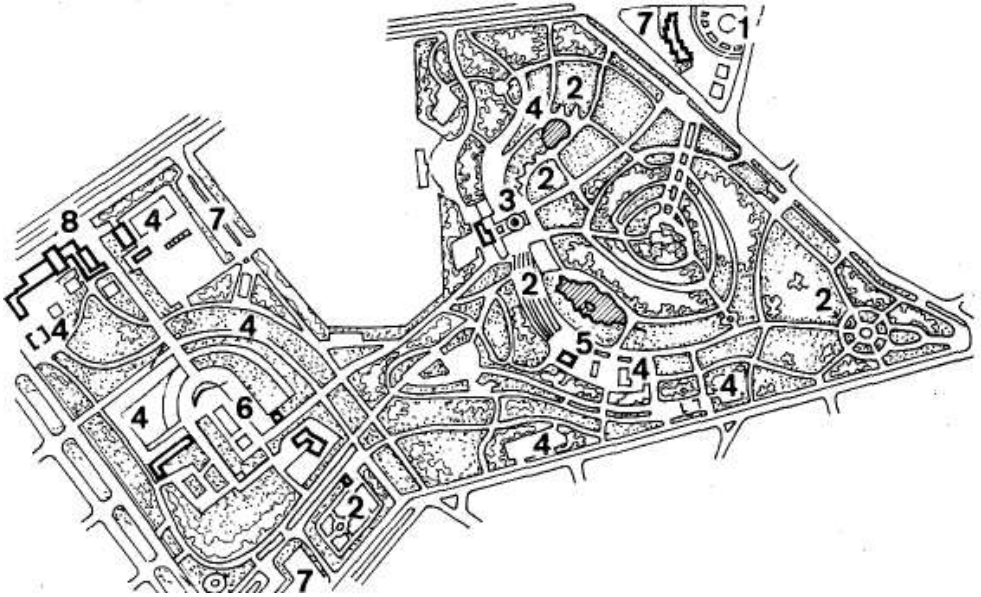
ГОСТ 2.303-68* встановлює зображення і основні призначення ліній на кресленнях. Товщина суцільної основної лінії повинна бути в межах 0,5–1,4 мм залежно від величини і складності зображення, а також формату креслення.

Умовні зображення елементів будівель, споруд і конструкцій встановлює ГОСТ 21.501-93. Елементи озеленення наносять умовними графічними зображеннями по ГОСТ 21.204-93.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

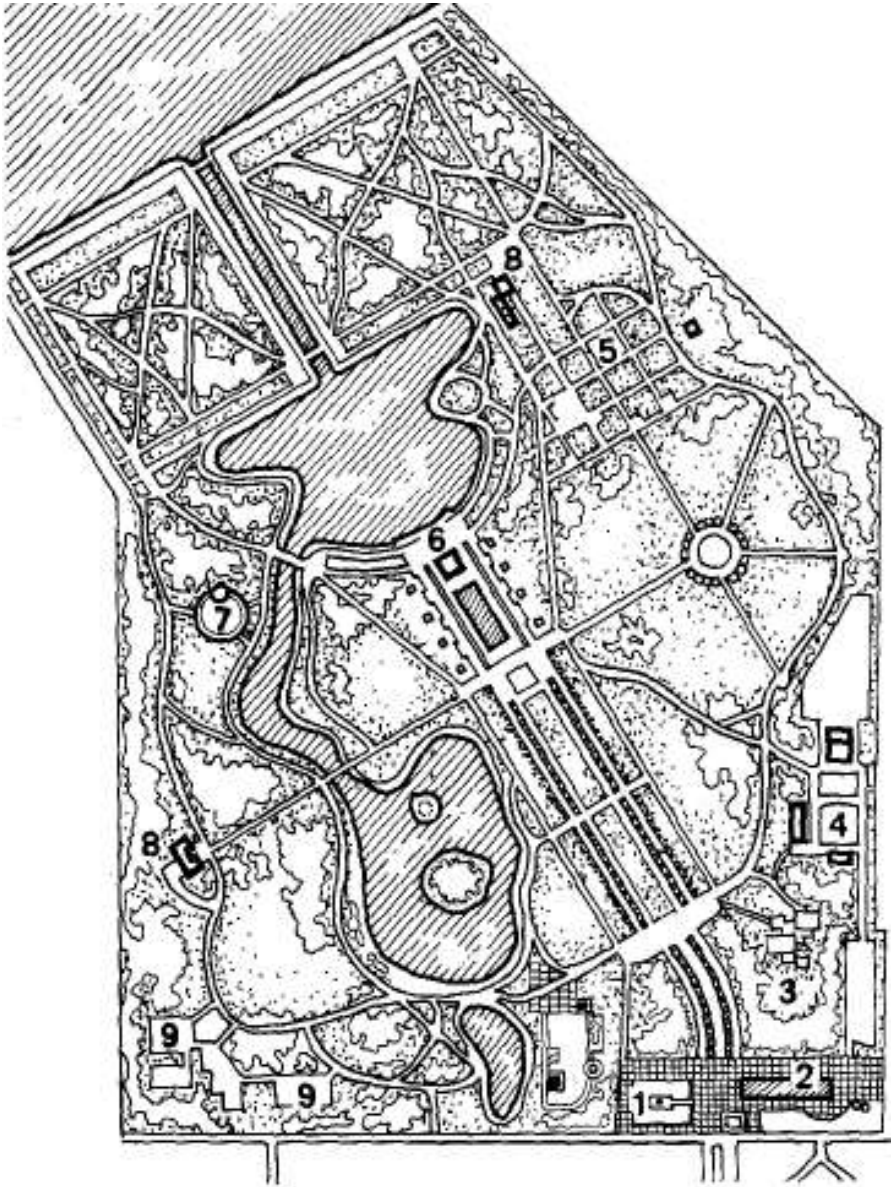
1. ДБН 360-92**. Містобудування. Планування й забудова міських і сільських поселень. К.: 1992.
2. Краткий справочник архитектора. Ландшафтная архитектура. К.: Будівельник, 1990
3. Садово-парковый путівник, режим доступу: www.gardener.ru
4. Горохов В., Вергунов А. Садово-парковое искусство: от истоков до начал XX века. М.: Белый город, 2007. Доступно из URL http://diagnos.at.ua/news/skachat_knigu_sadovo_parkovoe_iskusstvo_ro_ssiy_ot_istokov_do_nachala_xx_veka_gorokhov_vergunov/2013-10-23-400
5. Садово-парковое строительство и хозяйство: Учебное пособие / А.Л. Калмыкова, А.В. Терешкин. М.: Альфа-М: ИНФРА-М, 2012. 240 с. <http://znanium.com/bookread.php?book=259761>
6. Теодоронский В.С. Ландшафтная архитектура: учебное пособие / Теодоронский В.С., Боговая И. О.. М.: Форум. 2010. 303 с.: http://arch-grafika.ru/news/teodoronskij_obekty_landshaftnoj_arhitektury/2011-04-26-1534
7. Основы фитодизайна: Учебное пособие / А.В. Грачева. М.: Форум, 2007. - 200 с. <http://znanium.com/bookread.php?book=131526>
8. Періодичні видання: «Ландшафтный дизайн»; «Landscape Architecture»; «Ландшафтная архитектура и дизайн

ПРИКЛАДИ
ландшафтної організації території загальноміського парку
культури та відпочинку

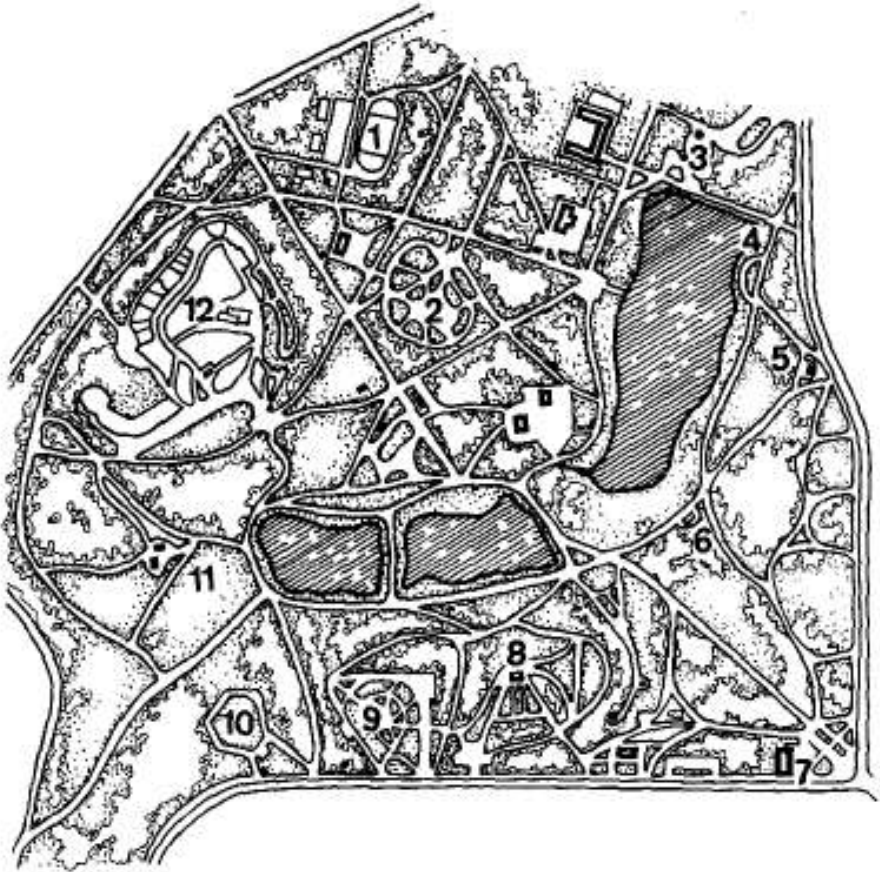
Парк «Фрідріхсхайн у Берліні:

1 – центральна площа; 2 – спеціалізовані сади; 3 – ресторан з клубними приміщеннями; 4 – дитячі ігрові майданчики; 5 – площа для спортивних ігор; 6 – стадіон; 7 – автостоянки; 8 – центр здоров'я та досуга.

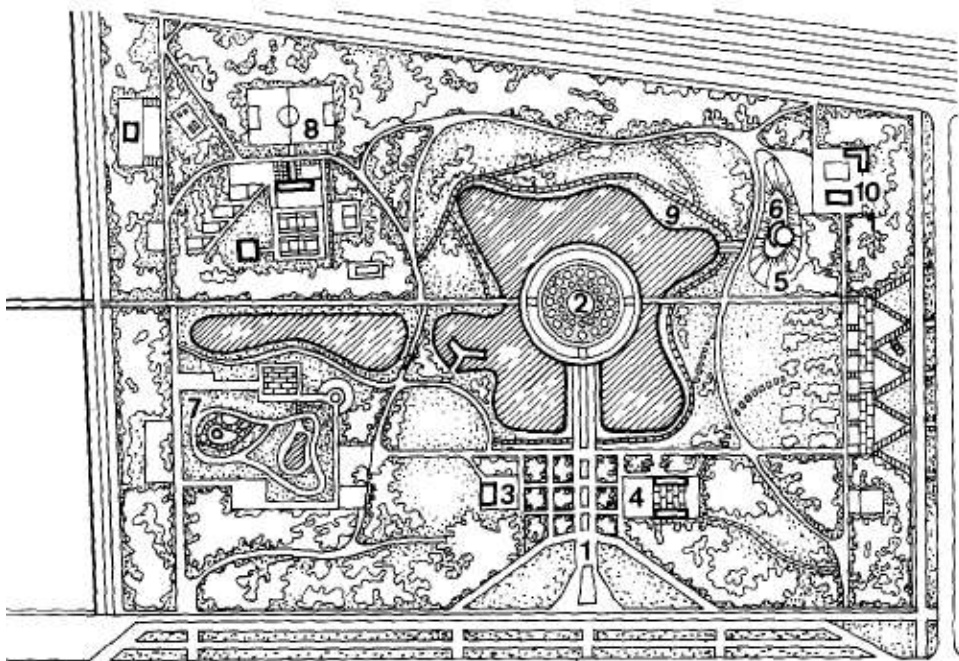
Південний приморський парк в Санкт – Петербурзі:

1 – меморіальна зона, 2 – басейн з фонтанами; 3 – дитячі майданчики; 4 – квітково-шкілкове господарство; 5 – постійна виставка квітів; 6 – виставковий зал; 7 – відкритий театр; 8 – кафе; 9 – спортивна зона

Парк культури та відпочинку у Кишиньові.

1– спортивний сектор; 2 – дитяче містечко; 3 – тінцмайданчик; 4 – човнева станція; 5 – кафе; 6 – більярдна; 7 – кінотеатр; 8 – літня естрада; 9 – квітковий павільон; 10 – дитячий майданчик; 11 – читальний павільон; 12 – зоопарк

Парк Авіаторів у м. Санкт – Пітербурзі:

1 – головний вхід, 2 – центральний майданчик, 3 – читальний павільон; 4 – танцмайданчик; 5 – альпійська гірка; 6 – кафе; 7 – дитяче ігрове містечко; 8 – спортивний сектор; 9 – озера; 10 – господарська зона

ПРИКЛАДИ

трасування прогулянкових маршрутів по території парку

Приклад кільцевого трасування садово–паркових доріг
(парк ім. О.С.Пушкіна у м. Кіровоград)

**Багатокільцеве трасування прогулянкових алей
(парк «Мир», м. Дніпропетровськ)**

Серпантинне трасування прогулянкових алей в умовах сильного рельєфу (Парк відпочинку, м. Алушка)

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

«ЗАРЕЄСТРОВАНО»

Реєстраційний номер _____

« _____ » _____ 20__ р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
ДО КУРСОВОЇ РОБОТИ
з дисципліни **Ландшафтна архітектура**

на тему **ЕСКІЗНИЙ ПРОЕКТ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ОЗЕЛЕНЕННЯ**
ТЕРИТОРІЇ _____

Студента (–ки) _____ курсу _____
Спеціальності 206 Садово-паркове
господарство”

_____ (прізвище та ініціали)

Керівник _____

_____ (прізвище та ініціали)

Національна шкала _____
Кількість балів ____ **Оцінка: ECTS** ____

Члени комісії:

_____/_____
_____/_____
_____/_____

м. Суми 20__ рік

СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра садово-паркового та лісового господарства

ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ
на курсову роботу

студенту _____
факультету _____
спеціальності _____

ТЕМА _____
_____
_____

Вихідні дані: _____
_____
_____

Зміст пояснювальної записки до курсової роботи:
_____
_____
_____
_____
_____
_____

Дата видачі „__” _____ 20__ р.

Керівник

_____
(підпис)

Завдання отримав

_____
(підпис)

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ВИКОНАННЯ КУРСОВОЇ РОБОТИ

Тема: _____

Календарний план виконання роботи:

№ п/п	Назва етапу курсового проекту (роботи)	Термін виконання етапу	Примітка
1.	Отримання завдання на роботу.		
2.	Огляд літератури за темою роботи.		
3.	Збір архівних та історичних матеріалів, проведення опитування населення, формування громадської думки щодо категорії об'єкту.		
4.	Проведення натурного обстеження території, збір фото та відеоматеріалу, складання опорного та ситуаційного плану.		
5.	Складання карти ландшафтного аналізу та функціонального зонування території		
6.	Розробка ескізного проекту благоустрою та озеленення території об'єкту. візуалізація окремих елементів.		
7.	Написання пояснювальної роботи.		
8.	Аналіз отриманих результатів з керівником		
9	Корегування роботи за результатами попереднього захисту.		
10.	Остаточне оформлення пояснювальної записки		
11.	Захист роботи (проекту)		

Студент _____ (_____)

Керівник _____ (_____)

“ _____ ” _____ 20__ р

ТЕХНІЧНЕ ЗАВДАННЯ на розробку рішень ландшафтної організації архітектурно-рекреаційної території (приклад)

1.	Мета робіт:	Розробити комплекс стилістично гармонійних рішень благоустрою та озеленення території _____ засобами загального озеленення, що відображають унікальні природні особливості регіону
2.	Географічне положення (адреса):	_____ _____
3.	Підстава для проведення робіт:	Навчальний план
4.	Замовник:	Кафедра садово-паркового та лісового господарства Сумського НАУ
5.	Вимоги до виконавця:	Наявність досвіду виконання практичних робіт по розробці проектів озеленення, впорядкування, і ландшафтного дизайну.
6.	Матеріали що надаються :	Технічне завдання; Картографічні матеріали
7.	Вимоги до змісту, складу і порядку розробки:	<p>Розробити комплекс стилістично гармонійних рішень благоустрою та озеленення території (графічна і описова частини).</p> <p>1 етап. Підготовчий (предпроектний аналіз)</p> <p>1. Провести архітектурно-ландшафтний аналіз території (фотофіксація, аналіз ландшафтної ситуації (гідрологія, рельєф, ґрунти, існуючі зелені насадження); інженерне оцінювання стану середовища (шум, інсоляція, аерація, загазованість)</p> <p>2. Скласти карти: – ландшафтного аналізу території; – планувально-просторової ситуації території; – функціонального зонування території.</p> <p>3. Розробити стилістичні рішення архітектурно-ландшафтних принципів організації території з описом, характеристикою, відмінними рисами кожного стилю і ескізами типових рішень озеленення ділянок території.</p> <p>2 етап. Виготовлення проектної документації. Описова частина (пояснювальна записка):</p>

		<p>– загальна інформація про район обстеження; – архівні та історичні вишукування (для об'єктів, що мають історико-архітектурну цінність); – визначення категорії об'єкту; – аналіз планувально-просторової ситуації території згідно містобудівельних умов; – функціональне зонування території та композиційні рішення організації території; – опис і характеристика стилю, його відмінні риси (малі архітектурні форми, вживані для озеленення; прийоми розміщення деревно-чагарникової рослинності, квітників, рокаріїв, міксбордерів, наявність альпійських гірок, живоплотів, вертикального озеленення, декоративних освітлювальних приладів; колірну гамму стилю стосовно прийомів і композицій озеленення; висотні параметри рослин і МАФ, вживаних для озеленення; типи покриттів доріжок, майданчиків і ін.). – композиційне рішення головного входу (майданчику відпочинку); – рекомендації по кількості і видовому складу посадкового матеріалу.</p> <p>Графічна частина: – карта ландшафтного аналізу території (М 1:2000); – схема функціонального зонування території (М 1:2000) – ескізний проект організації території (М 1:500) – ескізи типових рішень по озелененню окремих фрагментів території (не менш 2-х варіантів); – візуалізація (в т.ч. типові) рослинних композицій.</p>
8.	Вимоги до технічних рішень	<p>Врахувати функціональну спрямованість території в цілому і кожної ділянки зокрема, архітектурну концепцію території, лінійні параметри будівель і споруд, вулично-дорожні мережі, параметри освітлення території; Озеленення території розробити з урахуванням розташування підземних</p>

		комунікацій, малих архітектурних форм, напрямку руху пішоходів, автотранспорту; Врахувати екологічні і кліматичні параметри регіону; Передбачити захисні зелені огорожі упродовж доріг; Для досягнення декоративного ефекту протягом круглого року використовувати вічнозелені рослини, а також рослини з невеликим сезоном спокою.
9.	Термін виконання роботи:	« _____ » _____ 20 ____ р.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ КУРСОВИХ РОБІТ СТУДЕНТІВ

1-3 оцінюються науковим керівником;

4 та «Презентація» - членами комісії.

«Зміст» (30 балів). Оцінка складається з оцінок відповідності наступним критеріям:

відповідність змісту обраній темі;

наявність чітко сформульованої проблеми;

адекватність формулювання об'єкта, предмета, мети та задач дослідження;

визначення ступеню розробленості проблеми дослідження;

наявність посилань на використану літературу та відповідність оформлення роботи стандарту;

адекватність обраних методів предмету дослідження, грамотне

використання методів (процедура, обробка, інтерпретація результатів);

використання методів математичної статистики;

відповідність висновків меті та завданням дослідження.

«Свочасність» (10 балів)

Передбачає оцінку систематичності виконання роботи та вчасності подання роботи на перевірку науковому керівнику у відповідності із планом виконання курсової роботи.

«Дослідницька активність» (10 балів)

Оцінюється за рівнем виявленої самостійності та ініціативності під час роботи над курсовою роботою, а саме передбачає оцінку особистого внеску

студента (рівень самостійності у пошуку літератури, підборі методів дослідження, вибірки тощо).

«Відповідність вимогам до кваліфікаційних робіт» (20 балів)

«Презентація» (30 балів) оцінюються: чіткість, логічність у викладенні матеріалу, володіння матеріалом, відповіді на питання за змістом роботи.